

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 24 Cor.
Pe o jum. de an 12 "
Pe trei luni . . . 6 "
Pentru România și
străinătate:
Pe un an . . . 40 lei.
Pe o jum. de an 20 "

TELEFON Nr. 238.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ZIAR POLITIC NAȚIONAL.

REDAȚIA
ȘI ADMINISTRAȚIA
Târgul Inului Nr. 80

INSERATELE
se primesc la administra-
ția. Prețul după tarife
și învoială.

Manuscrisele nu se în-
napoiesc.

Gadrilaterul.*

București, la 15 Iulie 1913 v.

S'a statorit un principiu pentru presa română din Ungaria: să nu se amestece în chestiile interne ale statului român. Acest articol nu calcă principiul statorit, de oarece se preocupă de afacerile externe ale României, afaceri care în- cetează de a fi numai chestii ale României libere. Ele sunt chestii întregului românism și astfel avem și noi drept la cuvânt. Pentru noi, cei din monarhia Austro-Ungară nu e indiferent că România urmează o conduită sau alta, în politica ei externă. Ne interesăm de pașii ei, nu numai ca cetățeni ai unui stat aliat, ci ca părtăși ai unui neam care are aceeași soartă, știind prea bine că după peirea statului român urmează peirea noastră și întors.

Avem o politică românească, politica românismului, care trebuie să fie comună, oricât am fi de dis- membrăți și oricât de puțin am nutri tendințe de irredentă.

Și asta, fiindcă scopul e com- mun: conservarea ființei noastre etnice, a tuturor și a culturii românești pe plaiurile Daciei.

La începutul crizei balcanice am privit cu îngrijorare acțiunea prea modestă și desorientată a regatului Român. După încheierea actului dintâi al crizei, să o spunem verde, ne-a cuprins o mare nemulțumire. Vedeam un prilej admirabil, scăpat cu nevederă. Vedeam o dovadă de conștie slăbi- ciună, care se potența privind can- canalul împrejural Silistriei cu cei trei kilometri.

Nu admit, că purtarea noas- tră de atunci ar fi fost urmarea prevederilor ce le aveam pentru viitor. Al doilea conflict în Bal- canii nu era de prevăzut, fiindcă vorbea împotriva acestei putințe ori ce simțământ de logică. Știam toți că Bulgaria e prost, — dar că până la așa măsură, — ei, asta ne surprinde ca un fenomen, de oarece aveam cu mult mai bune păreri despre Europa, decât să credem, că ea a suferit atâtea vreme în sânul ei o — Bulgaria, un trib de mongoli îndrăzneți, cari mai au îndrăzneala să-și bată și joc de cei-ce au fost proști să-i tolereze.

Nu aduce anul ce aduce cea- sul. Provedința, văzând, că sun- tam prea modești, ne-a hărăzit al doilea prilej, ca să ne luăm dreptul. Un prilej până la evidență fa- vorabil. Și, — ca să viu la subiectul acestor șire, — noi nu în- țelegem nici astăzi semnul, arăta- rea providenței, care ne indică dru- mul. — Care e situația noastră?

În războiul ruso-turc, am jertit mai mult decât ori-oare din- tre popoarele din Balcanii. Iar după biruință, Bulgaria a devenit inde- pendentă. Sârbia, Grecia au primit teritorii, fără să fi scos sabia din teacă. Noi am pierdut însă Basa- rabia, o mândrețe de țară. Ni-s'a dat în schimb Dobrogea pustie, mlăștinoasă și Cadrilaterul, pe care însă noi n'am vrut să-l primim, de teamă de a nu avea prea mulți străini sub domnia noastră.

* Atragem deosebită atențiune a citito- rilor noștri asupra acestui articol de actuali- tate, scris de un Ardelean stabilit în Tarș cu- nocut ca un fervent și sincer luptător națio- nalist. Tot ce regretăm e, că între împrejurările date posta ni l'a adus cu puțină întârziere.

Dobrogea a rămas primejdită mereu de Bulgari, mai cu seamă după ce am investit în ea capital de miliarde. A fost o greșală, că n'am luat atunci Cadrilaterul, dar, în sfârșit, să lăsăm trecutul.

Acum însă, când Bulgaria și toate statele din Balcanii se mă- resc cu lusemnate teritorii, de ce nu am cere noi ceea ce ni-se dase la 1878, nu ca cinste și recom- pensă, ci ca marfă proastă în schimbul Basarabiei?

De ce să nu luăm măcar ce e al nostru?

Luând în considerare numai ehebtueile de un miliard cu mobi- lizarea de acum, nu am avea oare dreptul să luăm Cadrilaterul întreg, — abstrăgând chiar de la dreptul istoric ce îl avem asupra acestui teritoriu? Nu e doar vorba de cucerire, ci de primirea unui ofert ce ni se făcuse, dar pe care îl re- fuzasem.

Nu e vorba doar decât de re- venirea la dreptul ce ni-s'a acordat la 1878. Ori, vrem ca și dreptul acesta, să ni-l validăm numai în rate? Să mai așteptăm un prilej? Să pretindem ca provedința să facă o nouă minune în favorul nostru?

În discuțiile din presa bucu- reșeană văd că se aduc argumente naive. Di Mille, radical altădată, azi se îmbracă în haina calmului, care îl șade atât de rău. Spune că, anecdotând Cadrilaterul, am crea între noi și Bulgaria o nouă Alsacie-Lorenă.

Ei, acest argument nu poate fi acceptabil. Cadrilaterul întreg are o populație de 700 mii suflete, bulgari (40%) turci (25%) români (15%) și alte neamuri (20%).

Întreb acum, Intrucât cei 300 mil Bulgari însemnează ceva într-o țară de opt milioane? Ceiaștia străini sunt doar foarte fericiți că ajung sub o cârmuire civilizată. Pe urmă, în douăzeci de ani cel puțin, timp de care are trebuință Bulgaria ca să-și vină în ori, câți Bulgari vor mai rămănea în ca- drilater?

Vorbind însă chiar pe temeiul proporțiilor de astăzi, poate oare înflori o irredentă bulgară în Ro- mânia, care e excesiv de bună față de străini, încât cele mai bune posturi sunt ocupate de Bulgari, iar Românii sunt pe drumuri? Ro- mânia, atât de darnică și gene- roasă, — tolerantă, ba prea tole- rantă, — nu poate avea chestie de naționalitate.

Cu un spirit larg ca al nostru, miel Ungaria nu ar avea asemenea chestii, deși acolo nu sunt 300 de mii de Bulgari la 7 milioane Ro- mâni, ci 60 procente nemaghiari, nemulțumiți, la 40 procente ma- ghiari.

Dar trecând chiar peste toate argumentele aduse până acum, în- trebăm: Dacă Sârbia, Grecia, Tur- cia, Bulgaria, Ungaria, Austria și Rusia pot să aibă milioane de Ro- mâni sub stăpânirea lor, de ce nu am avea și noi dreptul să ținem, fără câtușe, în fericiire, o mână de mongoli, luând chiar sarcina să-i îndreptăm spre civilizație? De ce chiar Româniul, stăpâ- nit de atâți stăpâni, inferiori lui, — nu ar putea stăpâni un popor fărâmitură? Bulgaria stăpânește tot atât de mulți Români. Sârbia, Grecia asemenea. Ei, de ce să fim noi atât de generoși, modești ori lași

incât să ne fie frică de cei 300 de mii de Bulgari din Cadrilater?

Mai avem o întrebare, — pe urmă, încă una.

Oare, dacă luăm numai linia Turtucaia-Balcic, nu vom fi tot atât de expuși poftelor Bulgari, ca dacă am lua întreg Cadrilaterul Ruscuc-Varna? Doar nu luasem nimic și ei aspirau la Dobrogea. Dacă vom lua însă mai puțin, ei vor avea forțe mai mari în sprin- jinal aspirațiilor ce le nutreau până acum. Dacă vom lua mai mult, vom avea noi forțe mai mari în respingerea acestor nedrepte aspirații.

Și, considerând toate pierde- rile noastre de până acum, — chiar cheltuielile mobilizării și ma- nerii din Bulgaria, oare ni se plătește nouă totul cu achiziția li- niei de graniță Turtucaia-Balcic? Teritoriul e aproape sterp. Locui- tori, până la linia asta, sunt abia 20 pe kilometru pătrat. Dincolo de linia asta e teritoriu mai bun, cu 40 de locuitori pe kilometru pătrat.

Vrem noi să mai luăm un pe- tec de Dobroge, ca să o civilizăm și făcând asta, să mai investim mi- liarde pe un loc pustiu și barbar?

O vorbă scurtă: D-l Mille n'are dreptate în chestia asta.

România a luat în mână des- legarea chestiilor din Balcanii. Din jertfa ei câștigă enorm de mult Sârbii. Câștigă Grecii și câștigă chiar Bulgaria. Ar fi tragic și co- mic să nu-și facă parte chiar îm- părțitorul, cel puțin așa, că ar lua ceea ce i-se dase mai demult, dar n'a primit — din considerații de anumită natură.

Astăzi nu mai vrem să știm ce spune Rusia și Austria. Astăzi suntem majoreni și vrem să chi- vernisim bine moșia strămoșească.

Nu suntem lacomi, nu cucerim teritoriu străin, de și am putea.

Ne luăm ceea ce e al nostru, — lăsăm chiar din al nostru al- tora, de dragul păcii și liniștii în conștiință, începem de nou lucrul, — munca de până acum. — Bul- garia poate fi liniștită. Am sal- va'to de poftele aliaților și în schimb n'am luat nimic! Da, nimic, de- cât ceea ce și așa era al nostru!

Prin urmare, la conferința de la București, ori care ar fi preten- țiunile guvernului sau statului ro- mân, să se știe că românismul, politica Românismului pretinde ho- tarul: Ruscuc-Varna.

V. Drumaru.

Serviciul de trei ani. Senatul francez a terminat discuția asupra proiectului serviciului militar de trei ani și l-a acceptat. În decursul desbaterilor generalul Pau a ținut un lung discurs, în care a adus mari elogii armatei germane. Deși Pau și-a rostit discursul ca să facă presiune, el conține mult adevăr.

Armata germană este mai pu- ternică decât cea franceză — a zis Pau — căci contingentul ei de pace este 200 mii, rezervele fac 1.200.000 și organizația este cea mai perfectă. Mobilizarea se face cu două zile mai repede ca mobi- lizarea oastei franceze. Dela Napo- leon I. încoace, prima armată mon- dială e cea germană, care e orga- nizatată pentru atac — a încheiat Pau, fără ca nime din senatori să-l combată sau să-l contradică.

Conferința de pace dela București.

Tratatul româno-bulgar încheiat. — Fixarea definitivă a fron- tierii bulgaro-române.

București 21 Iulie v.

Dela începutul tratatelor ur- mate între delegații români și bul- gari s'a știut, că stabilirea grani- ței româno-bulgare nu va pre- zenta greutăți deosebite dat fiind acordul obținut în privința noiei granițe încă în ajunul conferinței dela București. Dacă cu toate a- ceste stabilirea definitivă a graniței au trebuit să premeargă mai multe consfătuiri, aceasta se explică prin faptul că harta noiei granițe fi- xată de statul major român a tre- buit să fie supusă unui studiu a- mănunțit și din partea delegaților militari bulgari. Faptul acesta a dat ansă la unele temeri, că ar fi vorba de niște dificultăți, pe cari le pun experții bulgari. Fapt este, că delegații bulgari au propus unele modificări graniței fixate de statul major român.

În consfătuirea de Sâmbătă seara s'au delătarat însă ultimele piedeci stabilindu-se definitiv noua frontieră bulgaro-română. În șe- dința de astăzi, Duminecă, se va notifica în forma definitivă linia de frontieră, pe care mai târziu o co- misiune mixtă o va trasa la fața locului.

Decursul consfătuirilor.

Iată pe scurt decursul consfă- tuirilor delegaților bulgari și ro- mâni după comunicatele oficiale:

Asupra conferinței ce a avut loc Joi seara între delegații români și bulgari s'au dat următoarele informații oficiale:

Delegații români împreună cu de- legații bulgari, s'au întrunit, cum era convenit, la 9 ore la Ministerul afa- cerilor streine. Erau de față d-nii Tonceff, general Fitceff, Radef, col. Stanciof, d-nii Al. Marghiloman, Take Ionescu, C. Dicescu, general Coandă și colonel Cristescu.

D-l Marghiloman în lipsa d-lui Maloirescu a cetit cele 3 puncte din ul- tima comunicațiune a Ministerului afa- cerilor streine către ministerul Ghe- nadieff, comunicațiune cu data 8 (21) Iu- lie, cari puncte trebuiau să servească de bază discuțiilor.

Aceste 3 puncte sunt, precum se știe, fixarea noiei noastre granițe, au- tonomia școlărilor și bisericilor cuțo- vlahie, creațiunea unui Episcopat și obligațiunea pentru Bulgaria de a nu avea și de a nu ridica fortificațiuni în- tr-o anumită zonă.

Punctul 1 se găsește astfel for- mulat în depeșa sus citată a d-lui Ma- loirescu, depeșa la care d-l Ghenadi- eff a răspuns printr-o acceptațiune în prin- cipiu, rămânând ca să se discute puncte- le de detaliu:

„În urma comunicațiunei schim- bate între noi, fie direct, fie prin intermediar, guvernul român ad- mite ca dobândite și în afară de ori-ce discuțiune, că Bulgaria ce- dează teritoriul cerut pentru noua graniță, cu atribuțiune în partea României, a orașelor Turtucaia- Dobrici și Balcic și cu numărul de kilometri necesari la Vest și la Sud“.

Delegații români au comunicat atunci celor bulgari granița cum a fost stabilită de institutul geografic al armatei, după indicațiunile topografice ale terenului, dând punctul de plecare al graniței la vre-o 9 km. spre vest de Turtucia iar la Mare, cam la aceia- și distanță la Sud de Balcic.

Delegația bulgară, fiind lăsată să delibereze în absența plenipotențiarilor români, după un studiu al hărții, d-l Tonceff, a transmis unele obiecțiuni pentru cari de comun acord s'a con- venit să se lase ziua de azi spre o mai de aproape cercetare.

Vineri, d-l general Coandă s'a în- tălnit la otelul Continental cu d-l ge- neral Fitcheff, delegatul bulgar, pentru a stabili, în mod definitiv pretențiunile României, cu privire la linia strategică pretinsă în noua graniță.

Ambii delegați au studiat cu dea- mănunțit harta topografică și în cele din urmă, reprezentantul bulgar a ad- mis punctul de vedere al delegatului mi- litar român, aprobând ca noua grani- ță să pornească dela localitatea Ka- linoh din nordul Turtucaiei, și trecând prin defileurile Cara-Agaci, Mahmudi- Chescepi, să se oprească la punctul Khreme de pe țărmul Mării Negre, la aproximativ 12 klm. la răsărit de Balcic.

Delegațiunea militară, în întreve- derea de Vineri, nu a discutat decât asupra zonei militare dela punctele Chescepi și Kara-Agaci, cari nu fuse- seră încă bine definite în ședințele pre- cedente.

În consfătuirile de Sâmbătă, cari au durat până noaptea târziu, s'au aplanat ultimele diferențe a- supra zonei strategice dela spatele liniei Turtucaia-Balcic. Înpreună cu această zonă nouă teritoriu, în stăpânirea căruia intră România, în- sumează o nouă întindere de șapte mii cinci sute de kilometri pătrați.

Linia strategică va fi în unele locuri la 14 kilometri depărtare de linia principală Turtucaia-Dobrici-Balcic, în altele la 12 și 9 kilm., după topografia locului și după cerințele strategice.

În ședința de astăzi, Duminecă, se vor lua în discuție celelalte două puncte din ultima notă, pe care d-l Ma- loirescu a adresat-o guvernului din Sofia. Dintre aceste două puncte cel mai important este acela privitor la recunoașterea libertății bisericilor și școl- lare pentru Aromânii, cari ar cădea sub stăpânirea bulgară. În special e vorba de dreptul statului român de a înființa un episcopat român, de-a acorda subvențiuni, de a controla școlile și bisericile etc.

Al doilea punct este cel al unei zone, în care Bulgaria este oprită de-a ridica fortificațiuni.

După părerile unanime ale dele- gaților bulgari și români înțelegerea între ambele părți în privința aceasta este deplină.

Cu toate aceste guvernul român nu va semna în mod definitiv înțelegerea cu Bulgaria, mai înainte de stabilirea unei înțelegeri depline între Bulgaria și Grecia.

Lucrările conferinței de pace.

În lucrările conferinței de pace, după 4 zile de consfătuiri, nu se poate înregistra un succes real. Sunt atâtea greutăți de învins încât sunt momente, în cari îți vine să crezi că o înțelegere între Bulgari, Sârbi și Greci nu va putea stabili.

În ședința de Vineri după amiază a conferinței de pace, care a fost de scurtă durată, delegații bulgari și greci au notificat Bulgarilor următoarea propunere:

Frontiera greacă să înceapă dela Capul Makry, la Vest de Dedeağaci și să treacă până la râul Karasu în linie dreaptă, la Struma, Ghevghell, iar frontiera sârbă va trebui să ajungă până la râul Struma, cuprinzând și o porțiune strategică dincolo de Struma. Interiorul cerut de Grecia se cuprind de asemenea Kavala, Seress, Drama, Gumurtina și Xanti.

În ședința plenară de Sâmbătă, care a fost deasemenea de scurtă du- rată, Bulgarii au depus contrapunerile lor, cari sunt următoarele:

Frontiera va porni dela granița actuală dintre Serbia și Bulgaria, la Radovnița, urmând pe malul drept al Vardarului, orașele Kratovo, Co- ceana, Istip Strumnitza și Ghevghell ră- mânănd Bulgari. De Ghevghell linia de frontieră va merge până la golful

Orfano, rămânând pentru bulgari Kavala, Porto-Lagcs și tot restul litoralului mării Egee.

Nu se va acorda nici un fel de despăgubiri de războiu.

Se va acorda pentru sârbii și grecii din teritoriile bulgare drepturi culturale și religioase cu titlu de reciprocitate.

Precum se vede, între propunerile Bulgarilor, Grecilor și Sârbilor sunt mari deosebiri. Faptul acesta l-a și îndemnat pe d-l Maioreșcu să se deosebească în ședința plenară de Sâmbătă delegaților întruniți următoarea cavântare semnificativă:

»Negocierile dintre d-voastră nu sunt încă terminate.

Propun dar amânarea ședinței pe Luni după amiază. Am speranța, că până atunci ve-ți putea aduce propuneri precise și clare, care să poată pune discuțiunea pe un teren de conciliațiune și să grăbească încheierea păcii, dorită de toți.

Popoarele pline de anxietate așteaptă lucrările noastre și trebuie ca această conferință să ducă la bune rezultate.

De aceea vă rog ca neîntârziat să căutați a ajunge la o soluțiune.

S-a vorbit, nu știu de unde s-a răspândit știrea, despre o excursiune a delegaților la Sinaia.

De sigur însă că nu în momentul când sute de mil de soldați stau sub arme, este timp pentru asemenea distracțiuni.

După terminarea lucrărilor noastre și dorința M. S. Regelui este, ca să încheiem printr-o festivitate o operă așa de frumoasă. Dar până atunci trebuie să grăbim a ajunge la rezultate.

De aceea propun, ca viitoarea ședință să fie Luni, când vom putea, cred, să discutăm pe un teren, care să însemne un decisiv pas înainte.

Se mai spune, că după ridicarea acestei ședințe d-l Maioreșcu a mai atras în particular atențiunea delegaților, că termenul suspensiunii de arme expiră Marți, dată până la care va trebui să se cadă de acord cel puțin în trăsături generale, spre a se putea hotărî o nouă suspensiune, posibilă numai în acest caz.

Cu tot pesimismul, provocat de propunerile și contrapropunerile făcute, se crede că până Marți se va ajunge la o înțelegere sau cel puțin se va limpezi situațiunea. Delegații bulgari, greci și sârbi vor trebui să-și facă reciproc concesiuni în urma deosebitelor silințe ce le depun guvernul României și ambasadorii Puterilor mari, cari stau în contact perpetuu cu membrii delegațiilor statelor balcanice. Se și semnalează deja câteva concesiuni. Astfel un delegat bulgar a declarat azi redactorului ziarului „Adevărului” următoarele:

— Ar fi ridicol să tăgăduim că această ofertă a noastră este minimală. Noi am fi doriți să venim cu propuneri precise și complete, — dar nu putem face altfel decât adversarii noștri, cari au venit cu cereri maxime.

Trebue să ne așteptăm deci la tăgădueli ceva mai lungi asupra diferendului cu grecii și sârbii.

Putem însă afirma, că de pe acum s'au început cedările. Astfel de pe acum bulgarii au convenit ca Istip și Coccana să revină sârbilor, și la rândul lor oțestia au convenit ca Radovnița și Strumița să rămână bulgare.

Și asupra altor câtorva puncte înțelegerea pare iminentă între sârbi și bulgari. Mai puțin ușor merge cu Grecia.

Astăzi, Duminecă, nu se va ținea nici o ședință, acceptându-se propunerea d-lui Maioreșcu, ca proxima ședință plenară să aibă loc mâine Luni la 4 ore p. m. În schimb sunt astăzi la ordinea zilei consfătuiri particulare, pentru a găsi o nouă formulă în ce privește condițiunile de discutat.

Echilibrul de forțe.

Correspondentul ziarului *Le Matin* întrebând pe d. Venizelos, șeful delegațiunii grecești la conferința din București: ce înțelege dânsul sub echilibrul de forțe a dat următorul răspuns caracteristic:

Acesta (echilibrul de forțe) se poate explica în mai multe feluri. Nu mă simt chemat ca să-i dau o explicație în acest moment. România îl va stabili fără îndoială, iar noi vom vedea, dacă-l vom accepta.

Din Croația. De la sosirea sa în Agram, baronul Skerlecz continuă consultările cu reprezentanții partidelor croate, pentru restabilirea ordinii constituționale. Mai în urmă a avut un schimb de idei cu reprezentanții partidului de drept, în care se află în majoritate membrii fostului partid Frank. Vineri a ascultat păreri și dorințele partidului țărănesc.

După aceste Skerlecz va merge la Budapesta și va face raport lui Tisza despre rezultatul tratativelor. Atunci se va hotărî cele ce sunt de făcut mai departe.

Procesul contra fabricii Krupp. Joi, în 31 Iulie c. s'au început la Berlin desbaterea procesului intentat contra mai multor oficiali din armata germană, acuzați că ar fi tradat secrete militare fabricii de arme Krupp. Antecedentele sunt cunoscute. Deputatul socialist *Liebknicht* a ridicat mai întâi acuza contra firmei Krupp, subvenționată de stat cu milioane, că ar fi corupt cu bani mai mulți oficiali ca să afle unele secrete de-ale tehnicei militare germane, pe cari apoi să le folosească în interesul firmei. *Liebknicht* a ridicat aceste acuze în parlament, prezentând date concrete. S'a făcut cercetare și în urma celor aflate au fost arestați șapte oficiali și suboficieri. Aceștia stau acum în fața tribunalului acuzați cu tradarea de secrete militare și corupție.

Fasiunea acuzațiilor e cam aceeași. Oficialii *Milian*, *Hinst*, *Hoge* și *Schleuder* mărturisesc cam la fel, că ei au făcut la conveniri sociale unele comunicații lui *Brandt*, un oficial al fabricii

Krupp, referitor la prețurile de ofertate etc. Dar nu sistematic și în măsură mare. Acuzatul *Milian* zice, că el e prieten cu *Brandt*. Informațiile ce le-a dat nu pot fi stricțioase. N'a luat bani pentru ele. *Hinst* zice, că pentru datele, ce le-a comunicat el, nu poate fi pedepsit, căci acele nu sunt secrete. N'a primit bani pentru ele, dar nici n'a fost vorba de comunicații regulate. A primit odată vre-o 150 marce, ca spese ce le-a avut.

În felul acesta se fac fasiunile acuzațiilor. Martorul *Brandt* a mărturisit asemenea favorabil pentru acuzați. Sentința atarnă de la depozitiile celorlalți martori. Pertractarea continuă.

Patriotismul Ardelenilor.

Nimic nu va putea despărți pe cei ce sunt uniți printr'un suflet comun.

„Viitorul” publică următorul insuficient articol

Profitând de greutățile politice și de complexitățile momentului, unii din cei ce nu-și iubesc în deajuns neamul sau nu pot să înțeleagă clar cari sunt marile lui aspirații, au adus Ardelenilor unele critici cari ne-au jicnit pe noi, cei din Regat, mai mult, poate, de cât pe ei.

S'a zis mai întâi că Ardelenii nu s'au înscris ca voluntari, cum au făcut frații noștri macedoneni. Și am răspuns atunci imediat că frații supuși ungurilor, n-au avut nevoie să se înscrie voluntari pentru că cea mai mare parte din ei au făcut serviciul militar în România. Ei s'au dus pe câmpiile Bulgariei fără emfază printr'o datorie firească.

Și s'au mai criticat Ardelenii că nu ne-au susținut bănește, ei cari au în a lor grije cultura a 3/4 milioane de suflete românești ce nu pot aștepta nimic de la statul oficial în care trăesc. Am arătat și față de această critică că noi nu putem cere Ardealului de cât sprijin moral. Căci ar fi nedrept ca o țară realmente bogată cum e România liberă să apeleze la săracii ardeleni pentru a susține familiile luptătorilor din Bulgaria.

Dar dacă criticele acestea nici nu meritau un răspuns, atâta de superficiale sunt, trebuie ca Români privilegiați, stăpâni pe soarta noastră, să aducem cele mai sincere elogi fraților noștri pentru chipul înălțător și demn cum s'au purtat cu noi în cele mai grele momente prin care am trecut.

Presa românească din Ungaria va rămâne eroic și splendidă a naționalismului eroic. Neținând seama de persecuții, uitând că acolo un articol scris în cadența bătailor sincere ale inimii se răsplătește cu ani de închisoare, desprețuire și o censure și o penalitate care nu poate să facă altceva de cât să consacre jertfa până la înălțimea martirului, ziaristi din Transilvania au scris articole pline de viață, de avânt, de curaj prin care ostirea noastră era slăvită ca o forță națională și românească. Ori ce act trumos al ei a găsit în presa de dincolo elogiul demn și

vibrant; ori-ce insultă adusă de vre-un vrăjmaș a întâlnit în presa ardelenască un imediat și o energie răspuns. Nici odată Carpații nu au fost mai puțin despărțitori ai sufletului românesc de cât în aceste momente, când Transilvănenii de la noi cu cei de dincolo au făcut o cauză comună cu românii din Regat.

Și dacă acțiunea României în Balcani n'ar fi avut drept efect de cât numai să facă a eși la iveală această minunată comunitate sufletească a Românilor de pretutindeni, și tot ea ar fi însemnat mult în istoria noastră națională.

Ardelenii și au făcut datoria ca Români. Și au probat încă odată cât iubesc patria liberă, ei cari sunt cetățeni cinstiți ai unui stat străin, și cât de puternic e patriotismul în țara luptelor pentru românism, în țara unde se oțesc caracterele și de unde ne vin curentele sănătoase ale culturii noastre.

Vremurile grele vor trece. Furtuna va goni norii. Soarele va lumina iarăși câmpiile ce se întind până la Dunăre și dealurile ce se scoboară de-o parte și de alta a Carpaților, și în sărbătoarea zilelor bune, fie siguri Ardelenii că ei nu vor lipsi din cugetele, din inimile, din dorurile noastre!...

Un general român cătră ziarele maghiare.

Un sfat prietinesc pentru ziarele maghiare: »Budapesti Hirlap». »Magyar Hirlap, etc.

Primum spre publicare următorul articol apărut și în ziarul „Universal”:

Cu ocazia trecerii armatei noastre în Bulgaria, mare parte din presa maghiară s'a năpustit, potrivit obiceiului său cu insulte și amenințări la adresa țării noastre. Nu aș fi răspuns acestor ziare, insultele și amenințările lor ne atingând poporul român, dânsul fiind așa de sus pe scara popoarelor, atât prin nobila-i descendență cât și prin însușirile-i firești. În cât nici țâpile încălțăminteii nu le pot atinge! Dar, scriind aceste rânduri, am avut în vedere altceva mai mare: Dorința că pacea să se mențină în Europa și mila față de poporul ungar, care va cădea victimă ca și poporul bulgar, politicienilor fără scrupule care îl cărmuiesc și îl exploatează!

În adevăr! este de mirare cum acest popor care de 1000 ani s'a pripișit în Europa, în mijlocul românilor, nu a învățat nimic. Dacă ungarul ar fi studiat cel puțin filosofia proverbelor românești ar fi devenit mai cuminți. Dacă pătrundeau învățămintele trase din proverbe, ar fi văzut că: »Cel ce seamănă vânt, va culege furtună» și atunci pătruns de acest învățământ și călăuzit de spiritul de conservare, ar fi căutat să se păzească de a lovi: în români, slovaci, croați, sârbi etc, pe toate căile făurind legi nedrepte în credința că-i va maghiariza, când prin aceasta seamănă ura printre celelalte națiuni și va recolta într'o zi... (ochiul de Argus al procurorului ne oprește să reproducem. N. Red.) Căci cele 15 milioane de români și 10 de sârbi, fac mai mult decât cele 7 milioane de maghiari și de... Românii vor ști să-i ducă la Ca

nossa (București) pentru a-i mai civiliza! Că munt supărați pe noi și pe sârbi, o credem; dar cui oare se datorește aceasta? Oare nu tot politicienilor unguri cari de la 1867 și până azi timp de 46 ani în loc să aplice legea naționalităților au făcut tot pentru a o paraliza! Voesc ungarilor să fim prieteni? Să tratase în mod cinstit și loial popoarele de sub oblađuirea lor, să lase libertate absolută presei din țările vecine și numai astfel noi românii din regat le vom fi buni prieteni, contrar: Vae Victis!

General Ștefan Ștefănescu.

Viitorul acordului triplu. Părerea unui francez.

Un bărbat politic francez, care a fost un contracandidat al lui Poincaré la prezidenția republicii, s'a pronunțat cătră un ziarist asupra acordului triplu. El e de părere, că Franța trebuie să facă alianță cu — Germania. Aceasta ar fi rezolvirea naturală a crizei și frământărilor actuale.

— Triplul acord nu e așa de durabil, cum se crede în Anglia și Rusia — a zis francezul. Francezii încep a se convinge, că ei n-au ceva foloase deosebite din această alianță. Poincaré n'a mers în Anglia pentru a fi sărbătorit, ci să se convingă despre forța militară engleză. Și s'a reîntors nemulțumit... Așa e și cu Rusia, care are multe rene interne!

Singura aliată naturală și predestinată a Franței este Germania — a continuat francezul. Germania e vecină cu Franța. Germania are mare spor de populațiune, în Franța scade populațiunea. Germania are lipsă ardentă de colonii, ca să-și plaseze produsele industriale și de aci înainte și poporațiunea, care devine prea deasă. Franța are prea multe colonii și nu mai e nevoie să le înmulțească. Franței îi trebuie Alsătia-Lorena, pe când Germaniei nu-i este indispensabilă aceasta provincie. Din contră, într-o bună dimineață se va convinge, că în Alsătia-Lorena a dat falsment germanizarea. E greu, poate imposibil a extirpa rădăcinile culturii franceze...

Este neincunjurabil, ca Germania să nu se retrocedeze Alsătia-Lorena. Iar în schimb noi o să-i dăm colonii exotice. Atunci nu vor fi puncte de divergență între cele două mari puteri...

Dar cine urmărește cu atenție mersul diplomației, va observa și acum o armonie între diplomația celor două țări, în chestiunea actuală Balcanică. Citez un singur exemplu. În demarșele pentru Scutari a trebuit ca Anglia să depună multă stăruință pe lângă Franța, ca ea să-și dea învoiala și de altă parte tot pentru aceasta Austria a fost silită să facă atență pe Germania la raportul de alianță. De aci se poate vedea, că nici chiar în aceste timpuri critice nu sunt așa mari disensiuni și așa mari deosebiri între vederile franceze și germane.

Și dacă se va realiza prietnia franco-germană (și realizarea această nici nu e așa departe), atunci vor urma zile mai senine pentru popoarele asp-

Românele eroice din Velles.

— Scrisoarea institutoarei române din Velles, adresată fratelui ei la Brăila.

Dra Eleonora Potamian, institutoare română, fostă directoare a școlii normale de fete din Monastir, reorganizatoarea învățământului școlii turcești Feizio, din Salonice, după programul învățământului românesc, actualmente institutoarea școlii române din Velles, adresază fratelui său Leonida Potamian, din Brăila, următoarea scrisoare:

Velles, 5 Iulie, 1913.

Iubite frate.

Abia reîntorsă la Velles, după un lung și obositor voiaj de la București, s-a zvonit că Bulgarii au început atacuri și lupte în contra aliaților lor; că grecii și sârbii au început obișnuitele lor fapte de canibali și că populația orașului Velles urma să aibă și ea soarta multor alte sate și orașe, cari au căzut pradă urgiei mișolești a neamului descereat bulgar.

Populația orașului Velles, înspăimântată de cele ce se auzeau, fugea unde vedea cu ochii ca să scape de furia neîfrănată a acestor antropofagi ai Europei.

Îngrijorată, trebuia să fug și eu. Mă pregătisem chiar. La un moment dat, însă, mi-am dat seama că o datorie mai înaltă mă reține, o datorie de

suflet cătră populațiunea românească din Velles, pe care, guvernul românesc m-a trimis s-o luminez, dându-i în toate ocaziunile, sprijinul meu prin sfaturi sau intervențiuni folositoare, în baza culturii și a curajului cu care sunt înzestrată.

În oraș, panica devenise mai mare. Urgia se apropia. N-am stat mult pe gânduri, mi-am luat curajul și ca flică adoptivă a unei țări civilizate — România — m-am prezentat în numele ei comandantului militar al orașului Velles, dela care am cerut protecțiune, atât pentru mine, cât și pentru toată populația română din acest oraș.

Dragă frate, nu am cuvinte să-ți descriu cavalerismul aceluia comandant. Sârbii sunt oameni de inimă, buni patrioți și nutrește pentru România cele mai frumoase sentimente.

Iată răspunsul aceluia comandant, care mi-a vorbit în franțuzește:

»Te felicit, d-ră. Iubesc România și firea lor. În cazul când orașul Velles va fi bombardat sau atacat, voi da tuturor românilor din Velles un adăpost sigur, și, de va fi timp, vă voi pune la dispoziție un tren pentru a fugi în interior.»

La răspunsul nobil al acestui sârb marinimos, i-am mulțumit în numele țării mele, a tuturor românilor și, ca recunoștință, m-am înscris ca soră de caritate la Crucea Roșie.

Atunci, imediat, în aceeași zi, împreună cu d-na Zica și d-ra Floro Zica, am adunat în jurul nostru câteva doamne române din localitate, cu cari am venit în ajutorul răniților, cari soseau cu sutele din toate părțile.

Lucram din toată inima, de dimineața până noaptea, în soare și praf. M-am expus prea mult. Obosită și lăinită de foame (era mare lipsă de alimente) am căzut bolnavă. Ajunsesem în ultimul timp să ne hrănim cu călce și pâine neagră sau pâine și zeamă de orez fierț. Zece zile am stat bolnavă. În timpul acesta mă gândeam la țara mea, la răniții mei, la voi, dragă Leonida și în visurile mele visam o Românie mare, fainică. A dat D-zeu și m-am însănătoșit, nu pe deplin, dar mă puteam ține pe picioare. Mi-am luat din nou serviciile de infirmieră.

Stimată și iubită de toți, în tot timpul cât am fost bolnavă, am fost vizitată de iredicii sârbi și primeam medicamente gratuit.

M'am pus iar pe lucru. Într'o seară de groază, când nu îndrăneam să iasă nimeni din casă, se anunțase un nou convoi de răniți. Nu puteam sta nepăsătoare. Mi-am luat curajul și am plecat spre locul unde răniții debarcau. Pe stradă țipene de om. Numai eu și patruzele pe cari le auzeam zicând:

— Asta este profesoara de la școala românească.

Mă făcusem cunoscută de toți. Toți sârbii mă iubeau și toți spuneau că speranțele lor sunt îndreptate cătră românii.

— Numai românii — ziceau ei — ne vor scăpa de lifta bulgărească.

Deoarece cunosc limba greacă și turcă, comandantul militar al orașului, mi-a încredințat o nouă misiune și a nume:

Secundată de un ofițer și un soldat sârb, am vizitat pe rând toate casele locuite de greci și turci, încurajând populația, dându-le sfaturi și comunicându-le că în curând bulgarii își vor lua pedeapsa bine meritată. Mă simțeam fericită că-mi pot îndeplini cu sfințenie și această nobilă misiune. Am admirat apoi răbdarea și bărbăția poporului sârbesc.

Din sutele de răniți, ce zăceau în spital, nu se auzea un vaet, un gemăt nu eșea din gura lor. Supuși și răbdători ca niște miel, îndurau durerile, când li opera sau li bandaja. Cei în convalescență, cereau singuri să se întoarcă cât mai curând la luptă.

Am admirat apoi bunătatea sufletească a medicilor militari și buna îngrijire ce se da răniților, iar noi românele dela »Crucea Roșie», animate de sentimentele frumoase, lucram din răspuseri.

Printre soldații sârbi, am găsit foarte mulți cari știau românește. Nopti

întregi li vegheam pe aceștia. Imi erau dragi, li iubeam pe acești volnici apărători de patrie.

A dat Dumnezeu și am scăpat de urgia bulgarilor. Sârbii atacă în trei părți de bulgari, la Crilovak, Istip și Octopoli, după ce au concentrat forțe armate, în mai puțin de 10 zile au respins pe bulgarii din toate părțile, ocupând Istipul și înaintând pe teritoriile ocupate de bulgari.

Acum avem mare liniște în oraș. Pretutindeni se vorbește de victoriile grecilor și ale sârbilor cu Bulgaria se pierde văzând cu ochii. Toată lumea așteaptă cu încredere hotărârea României. Speranțele tuturor se îndreaptă spre români; chiar grecomanii au început a vedea în români firea înțeleaptă a omului care nu hotărăște înainte de a judeca.

Grecii, după cum aud, au hotărât de a face multe înlesniri României, sprijinind cât va putea mai mult chestia macedoniană.

Grecii sunt oameni de cuvânt și cred că vor face astfel ca pe viitor să fie scutiți de critica opiniunii publice și a presei românești.

Sora ta Eleonora.

„Dimineața”.

prite... Nizuințele Polonilor pentru in- dependentă se recunosc în general... dar mai sunt popoare în Austria, cari și-ar întemeia în tot momentul existența lor națională independentă.

Sunt idei frumoase aceste, idei și planuri umane, rostite de o inimă nobilă de francez. Dar realizarea lor dă de mari pedeci. Un singur exemplu ne va arăta realitatea.

Din Köln se anunță, că după informațiile ziarului construirea căilor ferate strategice se impune în vederea evitării piecării a armatei, contra Franței. Cele cinci linii trebuie, în sensul raportului statului militar, construite urgent, fără considerarea la spesele ce va costa construirea lor.

Externe.

Turcia.

»Neue Freie Presse« află din Berlin următoarele: Turcia ar fi dispusă să renunțeze la propunerea făcută la prima conferință de pace din Londra, ca Adrianopolul să fie împărțit în două jumătăți, dintre cari cartierul turcesc cu moscheile și mormintele sfințe să revie Turciei iar celălalt Bulgariei.

Pe astăzi se așteaptă la Constantinopol un demers comun al puterilor mari pentru retragerea trupelor turcești din Adrianopol.

După știri sosite la Sofia trupele otomane înaintează spre Dmoldjma la nord-vest de portul Dedeagaci.

Conferința ambasadurilor.

Agentia Reuter află că conferința, de Sâmbătă după amiază a ambasadurilor din Londra a ținut două ceasuri și a amânat lucrările sale pe Marți, când se speră că se vor putea termina definitiv.

Ambasadorii au discutat chestia jandarmeriei albaneze. De oarece Suedia, având mulți ofițeri în Persia, nu e în măsură să trimită ofițeri în misiune în Albania, conferința a hotărât să recomande a se face aceiași cerere Olandei. Conferința a discutat apoi chestiunile de graniță din Epir și aceea a insulelor egeice. Un proiect a fost redactat în privința acestor chestiuni și va fi supus puterilor. Se speră că viitoarea ședință va ajunge la o soluție.

Pacea între greci și turci.

Sâmbătă au sosit la Atena venind din Constantinopol, trimișii speciali ai Porțel, Reșid Bey, Nedjii Bey, însărcinați, să reguleze ultimele amănunte necesare spre a iscăli tratatul, după care se vor restabili relațiile diplomatice între Grecia și Turcia.

Un memoriu al Albanezilor prezentat prim-ministrului Măiorescu.

O delegație albaneză, compusă din d-nii Pandele Evangheli și Vasile Zografi, s'a prezentat Sâmbătă la d. Titu Măiorescu, prim-ministru și președintele conferinței de pace, și i-a înmănat un memoriu din partea coloniei albaneze în România.

Prin acest memoriu albanezii au arătat doleanțele poporului albanez și cererile guvernului român ca în actualele împrejurări, decisive pentru soarta popoarelor din Balcani, interesele Albaniei să fie sprijinite de România.

Delegația a fost primită cu multă simpatie de d. Măiorescu.

În textul memoriului: Astăzi, când brava armată română, îndepinându-și rolul ei civilizator, își înscrie în istoria neamului românesc, încă o pagină de glorie, când toată lumea își are privirile ațintite spre București, pentru marea operă umanitară și de civilizație ce guvernul țării românești înlăptuește, fie-ne permis să aducem în fața Excelenței Voastre, doleanțele mult încercatului popor albanez și să vă rugăm a-i da sprijinul, care a putea trăi viața lui națională în teritoriile ce-i aparțin.

Marile puteri Europene, prin amesturările lor la conferința de la Londra, au rănit de sentimentele echitabile și onorabile, și îndemnat de o bună înțelegere nobilă de a recunoaște pe deplin drepturile, luptele îndelungate și strădaniile elementului Albanez, pentru emanciparea lui națională, au hotărât creșterea unui stat Albanez.

Cum însă, din cauza pretenziunilor exagerate, formulate pe de-o parte de Serbia și Muntenegru și pe de alta de

Grecia, teritoriul întreg, locuite exclusiv de Albanezi, și centre de activitate națională, ca: Corcea, Flikeat, Geacova, Ipec etc., sunt pretinse a rămânea sub dominațiunea acestor state, existența unei Albanii, în asemenea condițiuni, rămâne iluzorie.

Cu greu va putea trăi și se va putea dezvolta ea în viitor și lucru cert este că o astfel de Albanie se va afla în continue sbuciumări, iar viitorul ei compromis mai dinainte.

România, îndemnată de un înălțător sentiment de dreptate și umanitate, prin sacrificiile enorme ce le face astăzi și prin eforturile extraordinare, se speră că va impune pacea în Balcani și va restabili echilibrul între popoare, spre a preîntâmpina conflicte ulterioare.

Vă rugăm cu respect, ca în discuțiunile ce se vor tine asupra restabilirii echilibrului balcanic, să dați putericii și binevoitorul Excelenței Voastre sprijin, doleanțelor poporului Albanez, ca astfel din hotărârea conferinței, să poată eși o faptă desăvârșită și pentru Albania, asigurându-vă că națiunea Albaneză vă va fi recunoșcătoare pentru eternitate.

ȘTIRI.

- 19 Iulie 1918.

Un banderiu românesc »demonstrativ« la Sibiu. Sâmbătă s'a făcut la Sibiu instalarea noului preot gr. or. român din Strada-Lungă, părintele Romul Bucșa. În prezua instalării membrul comitetului parohial din Str. Lungă au adus la cunoștința poliției, că noul paroh va fi întâmpinat la gara Sibiului de un banderiu de călăreți. Vice-căpitanul poliției n-a luat însă la cunoștință notificarea comitetului parohial pe motiv - așa spune »Sieb. Deutsches Tageblatt« din Sibiu - că episcopul bisericii din Str. Lungă în frunte cu d-l Iosif Joandrea n'au voit să ia garanția, că banderiuul proiectat nu va produce turburări prin purtarea de cocarde naționale etc. Cu toate acestea Sâmbătă dimineața s'a strâns în gara Sibiului un mândru banderiu care, sosind preotul sărbătorit, s'a pus în mișcare, cu tot protestul polițiștilor, traversând strada gării, str. Pintenului, piața și str. Mălărașilor. Conducătorul călăreților, fruntașul Ioan Moldovan, purta un prapor bisericesc ținut în culorile roșu-galben-variant, iar un alt călăreț purta un steguleț în culorile statului însă cu ruda tricoloră. Cortegiul impozant de călăreți și trăsură, ajungând în fața primăriei a fost oprit de un cordon polițist. Mai mulți polițiști s'au repezit asupra lui Moldovan, căruia i-au luat cu forța praporul. Pentru opunerea sa polițiștilor Moldovan a fost arestat. Mai târziu a fost pus pe picior liber și reintorcându-se între călăreți și trăsuri a fost primit cu vii aclamări de numerosul public, care privea la acest rar spectacol. În același timp, când a fost confiscat praporul tricolor, d. Joandrea a luat steagul unguresc și l-a aruncat la pământ. În fața agitațiunii produse de aceste scene, poliția a bătut în retragere temându-se de încercări sângeroase, și astfel cortegiul și-a putut continua drumul.

Ziarele maghiare, de sine înțeles fac mare caz din »cea mai nouă demonstrație în contra statului maghiar«.

Pentru masa studenților români din Brașov a contribuit »Doina« inst. de credit și ec. la Câmpeni cor. 100. — D-na Lucia Bologa a dăruit suma de 10 cor. ca cunună eternă din prilejul morții regretatei Iosefine de Traushenfels n. Schneider.

Primească marinimoișii donatori sincerile noastre mulțumiri. — Director școlilor medii gr. or. rom. din Brașov.

În tipografia noastră avem lipsă imediată de un culegător-mașinist și un culegător. Reflecțanții să se adreseze administrației ziarului nostru.

Un aeroplan românesc deasupra Sofiei. »Le Matin« spune că un aeroplan românesc a sburat, în seara zilei de 14 Iulie (st. v.), peste Sofia. În sborul său, aparatul plutitor a lăsat să cadă, în curtea casei generalului Nazlimof, inspectorul cavaleriei bulgare, o scrisoare, care cuprindea salutarea aviatorilor români către locuitorii Sofiei.

Holera în România. În comuna Ștefănești, din apropierea Bucureștilor, s'au declarat mai multe cazuri de holera. Pacienții, sunt niște țigani, cari au venit din Bulgaria și cari erau găzduiți de un țăran din comuna Ștefănești. Două dintre bolnavi, cari au fost găsiți ascunși în podul casei în care locuiau, au murit în aceeași zi la orele 8, un al treilea a murit de asemenea în cursul nopții, iar un altul se află în agonie. Se spune, că s'au declarat și alte cazuri tot la niște țigani, cari erau în contact cu bolnavii.

Dnii dr. Minovici și Mezincescu fiind înștiințați de declararea acestor

cazuri de holera, s'au dus imediat în comuna Ștefănești pentru a lua măsurile necesare ca nu cumva epidemia să străbată printre trupele cari se află cantonate prin partea locului. Bolnavii au fost izolați în localul școlii. Toți acei cari au fost în contact cu bolnavii, au fost puși sub supraveghere. Din capitală s'au trimis mai multe etuve pentru a face desinfecțiile. Cei trei morți au fost înmormântați Sâmbătă dimineața la orele 11. S'au luat materii fecale, cari au fost trimise la laborator spre analiză.

Rezultatul analizei a fost afirmativ pentru toate cazurile declarate.

Medicul Dr. Mezincescu a făcut în fața ziaristilor din București, Sâmbătă următoarele declarațiuni: În comuna Ștefănești se afla, încă din primele zile de mobilizare, regimentul 63 de infanterie, compus din 3600 oameni. Soldații acestui regiment au venit de sigur în contact cu difterii și sâteni purtători de vibrioni și deci pericolul unei contaminări îi amenința. Până acum însă, trebuie să anunțăm, că nici un om din cei 3600 nu a căzut bolnav.

Regimentul întreg a fost bivouacat la câțiva kilometri departe de sat și este pus sub supraveghere medicală. Comuna Ștefănești am înconjurat-o cu un puternic cordon de soldați, cari fac parte tot din regimentul 63 infanterie. Nimeni nu are voie să iasă sau să intre în Ștefănești și nici măcar să se apropie de comună. Am înființat acolo infirmerii suficiente și am luat măsuri de izolare. Nici-o lăptăreasă din Ștefănești nu a mai adus lapte în Capitală, de îndată ce s'a bănuat că în comună ar exista holera.

Un balon rus rătăcit pe teritoriul austriac. Un balon sferic rus, cu doi ofițeri ruși s-a coborât Sâmbătă la Vinar, în districtul Prerau (Moravia). Ofițerii au declarat că balonul lor făcând o încercare de la Petersburg la Varșovia a fost târât de furtună dincolo de granița austriacă. Comandantul corpului de armată din Cracovia a dat voie ofițerilor ruși să-și continue călătoria.

Știri mărunte. Se anunță din Milano, că aviatorul Sevasco, având trei pasageri în aeroplan, a parcurs în timp de 2 ore 38 minute 22 sec. distanța Milano-Veneția, adică 260 kilometri. — Elita orașului Fort-Erie, situat în apropierea cataractului Niagara, a hotărât ca în amintirea împăcării între Anglia și America să construiască un pod peste cataractul Niagara, care va împreuna Canada engleză cu Statele Unite. Podul va avea lungimea de o milă împreunând orașele Fort-Erie și Buffalo.

În urma unei explozii, care a avut loc în minele de cărbuni dela Otterville (Pensylvania) și-au pierdut viața 50 de muncitori.

În timp ce ministrul de război englez, Seely, împreună cu mai mulți ofițeri superiori, inspecționa exercițiile de tragere la tir ale artileriei engleze, o ghiulea de tun sbura tocmai pe deasupra lui, așa că numai puțin a mai lipsit ca ministrul să fie lovit. Imediat au fost oprite exercițiile și s-a pornit cercetare în cauză.

Advocat nou. Dl Dr. Alexandru Kiz anunță că și-a deschis cancelaria avocațială în Tășnad, județul Sălajului.

AVIZ. Caut un scriitor în cancelaria mea avocațială începând cu 1 Septembrie a. c. Condițiuni foarte avantajoase. Dr. Nicolae Boeriu, avocat Săr-kány (Fogaras m.) 2-6

„Românul Târnavean“.

Din ziarul lunar cu acest titlu, a apărut numărul 6, cu un conținut bogat, de interes și de folos în deosebi pentru poporul nostru de pe Târnavă. »Românul Târnavean« ca ziar local, cuprinde și în numărul acesta multe știri locale și, afară de învătățuri generale, dă povește bune Românilor din acel ținut.

Numărul are în fruntea sa un articol cu titlul: Acte de demnitate națională, în care se vorbește despre »vrednicia fraților noștri de dincolo. Ca încheiere concretizează următorul adevăr: »Nu-i vorbă, sunt și la noi acte adevărate de demnitate națională, numai că sunt puține. Și până nu vor fi multe, până ce vezi, că poporul român, de trei și jumătate milioane are mulți fii rădăciți, cari prefer comoditatea jertfelor, cu cari este împreunată eliberarea unui neam, - nu suntem vrednici de o soartă mai bună«.

Articolul e iscălit de Dr. R. B. Urmează un raport lung despre alegerea de deputat pentru cameră, în care se arată toate mișcările și ticloșile comise, învătățorii păcătoși etc.

Se fac apoi mici rapoarte despre luptele ce se dau pentru drepturile limbii românești. Aduce ca exemplu pe Români din Sâncel cari cu doi ani înainte au început lupta pentru introducerea limbii românești în administrația

comunei, pe baza articolului de lege LXIV, din anul 1868. (legea de naționalități).

»Sămânța aruncată atunci - zice »Rom. Târnavean« - a căzut în pământ bun și a prins rădăcini. Azi pretutindenea sunt pregătite spiritele pentru o luptă și energică luptă în această direcție«.

O altă știre interesantă: Numirea românească a strășilor din Dicioșanmărtin. S'a cerut aceasta. Iată ce ni se spune în ziar: »Aceasta rugare a așternut-o spre desbatere d-l Dr. Romul Boild, când orașul voia să făurească un statut despre numirea strășilor. Firește rugarea a fost respinsă. Nici nu poate fi ascultată până când Românii excelează prin acte de nedisciplină și conștient sau inconștient sparg solidaritatea partidului. Împotriva hotărârii respingătoare s'a făcut recurs. Ne vom lua voie a publica, după ce se va aduce vre-o hotărâre definitivă, tot materialul referitor la această afacere«.

Să mai dau date statistice referitoare la oomitatul Târnavei mici, afaceri comunale rezolvite de congregația comit. de la 29 Aprilie c., apoi articoli și îndrumări economice etc.

Ziarul a apărut în 4 fol, format mare. Pe pag. din urmă se dau anunțuri, dar numai despre firme românești din comitat.

Numărul viitor va apărea la începutul lui Octombrie.

Un astfel de ziar credem că face mult bine poporului de la țară, ocupându-se cu problemele și afacerile lui locale, din sate.

Astfel de ziare lunare locale ar trebui să se scoală în fiecare comitat, unde nu apare nici un ziar politic românesc. Ele să fie făcute anume pentru popor, pentru trebuințele lui ocupându-se cu toate chestiunile locale. Cauțiune la astfel de ziare lunare nu se cere. Puțin zel, puțină interesare și se poate face un lucru bun.

Atragam atenția inteligenței noastre de la țară asupra acestei chestiuni.

Din despărțămintele »Asociațiunii«.

Desp. Aiud - Teiuș. P. T. membrii ai despărțământului Aiud-Teiuș al »Asociațiunii« pentru literatura română și cultura poporului român, precum și toți cei ce s'interesează de înaintarea culturală a poporului nostru să convoacă la adunarea generală ce să va ținea în comuna Siremeș în ziua de 10 August n. la 3 oare p. m. cu următorul program: Cuvânt de deschidere. Raportul secretarului și casarului. Rapoartele comisiunilor emise pentru cercetarea rapoartelor de sub p. 2. Eventualele disertații, ce să vor anunța președintele. Inscriserea de membri și încasarea taxelor. Alegerea directorului și a comitetului pe un nou period de 3 ani. Închiderea adunării. — Aiud la 1 August 1918. — Dr. Emil Pop m. p. director. Nicolae Marcu m. p. secretar.

Desp. Mocrich. Desp. Mocrich al »Asociațiunii« invită pe membri și sprijinitorii săi la adunarea generală, ce se va ținea la 10 Aug, n în comuna Aișina, ora 1 d. a. Seara teatru și petrecere.

ULTIME ȘTIRI.

Noua frontieră a României.

București 4 August. În ședința de eri (Duminecă) a delegațiilor române și bulgare s'a semnat actul, prin care s'a stabilit nouă frontieră română, iar în ședința plenară de ieri d-l Măiorescu a adus la cunoștința delegațiilor acordul stabilit deplin între România și Bulgaria.

Noua linie de frontieră începe la 13.800 metri la Vest de Turtucaia cuprinzând satul Turski-Smil, se scoboară la un punct cam la 17-18 km. la Sud de Turtucaia, continuă pe diferitele semne naturale ale terenului până la 13 km. la Sud de Dobrici și de acolo drept până la Sud de Ecrene, având România punctul cel mai înalt la Sud de Ecrene, care domină toată baia Balcicului și care se află astfel la vre-o 13-14 km. de Balcic.

Linia aceasta nu diferă de prima linie pe care o trăsese statul major decât în două mici puncte. Unul din aceste puncte este pe la mijlocul distanței între Dunăre și Mare, iar altul e pe coasta care începe dela Ecrene și se termină la Varna. Pe acest punct se află o mânăstire care e proprietatea Regelui Bulgariei și delegațiunea bulgară a cerut ca el să fie cedat, neprezentând de altfel nici vre-o însemnătate strategică.

Suprafața totală a terenului cu care se mărește România este de aproximativ 7400 - 7500 de kilometri pătrați. Măsurătoarea exactă încă nu e făcută.

Delegațiunea bulgară a admis în fine toate drepturile privitoare la Aromânii așa cum se admisesse de altfel și la Londra și a admis deasemenea dărâmarea forturilor cu obligația de a nu mai ridica nici o fortificație între Rucici și Șumla și nici în jurul Balcicului într-o rază de 20 km.

După ședința de eri a delegației bulgare-române a fost primit în audiență de Regele delegatul bulgar Radeff. După audiența Radeff a declarat vădit emoționat reprezentantului ziarului »Minerva«:

»Aveți un mare rege, un mare rege! Regret că Bulgaria nu i-a urmat până acum sfaturile date«. Se dă ca sigur, că în ședința plenară de ieri se va prelungi, la propunerea d-lui Măiorescu, cu încă trei zile termenul acordat pentru suspendarea ostilităților.

Un buletin oficial al ministerului de războiu anunță, că în urma măsurilor întinse luate pentru combaterea epidemiei s'au localizat epidemiile învite în sinul trupurilor I și II de armată. În corpurile III, IV și V de armată, precum și în diviziile de cavalerie starea sanitară a trupelor, cu toate întreprinderile limbului, e foarte satisfăcătoare.

În conferința de eri Duminecă seara între delegații sârbi, greci și bulgari s'a manifestat o apropiere între delegații. Bulgarii au cedat în întrevedere de eri Sârbilor orașele Istip și Coceana.

În ceea ce privește Grecia, delegații acestui Stat au renunțat la litoralul mării Egee până la o distanță de câțiva kilometri la Est de Cavala. Orașul acesta, asupra cărui Grecii nu vor să cedeze cu nici un preț, e revendicat însă de bulgari cu multă energie. Delegațiunea bulgară în întrevedere de eri nici n'a voit să auză de cedarea lui. Concesiunea făcută față de prima contrapropunere este o ușoară rectificare de graniță în care însă nu intră nici Seresul, nici Drama, nici mai ales Cavala. Delegații greci se înțelege că n'au primit această rectificare.

În ziua de 4 Aug. În urma ordinului imperial al guvernului rusesc, s'a permis ca în toate bisericile din Basarabia serviciul religios să fie oficiat în limba română. În biserică catedrală Sf. Gheorghe din Chișinău, a fost oficiat Duminecă pentru prima oară serviciul religios în limba română.

Avis amatorilor de fotografie. Aparat de fotografie pentru salon și viaj recunoscut ca excelente, aparat moment portative neîntrecute precum și toate articolele necesare la fotografie, se capătă la firma, A. Moll k. u. k. Hof-lieferant, Wien la Tuclauben 9. Manufactura fotografică fondată 1854. La cerere se trimite catalog ilustrat cu prețuri.

POȘTA ADMINISTRAȚIUNEL. D-lui Basil Pertie, Feldioara. Abonamentul D-Voastră este restant dela 1 Ianuarie a. c.

Proprietar: Tip. A. Mureșianu: Branice & Comp Redactor responsabil: Ioan Brodea.

Cursul la bursa din Viena. Din 2 August 1918.

Table with 2 columns: Item and Price. Includes entries like Renta ung. de aur 4%, Renta de coroane ung. 4%, Impr. căil. fer. ung. in aur 3 1/2%, etc.

LA RAZBOI 500.000 DE ROMINI

a ieșit în calea morții, iar la noi

cu **500.000** coroane

îți ieșe norocul cu trenul în cale la tragerea cea mai apropiată ce va fi în **25 AUGUST** a. c.

dacă îl aștepti și îi deschizi ușa ca să intre, cumpărând cel puțin un loz dela „Banca Hipotecară Ungară”, care îl vindem de prezent pe:

36 de rate lunare de câte 6.30 coroane.

2 lozuri împerechiate, adică unul dela „Banca Hipotecară Ungară” și unul dela „Prima Casă de Păstrare Pesta” din Patrie”, împreună cu:

40 de rate lunare de câte 10 coroane.

Căștigurile Principale: Cor, 1,000,000; 500,000; 400,000; 300,000, 2 de 200,000; 2 de 100,000; 2 de 75,000; 50,000; 10,000 etc
Nici un risc! Tot lozul câștigă!

TRAGERILE se țin în fața unei comisii supravegiate din partea statului și sunt publice. Ele au loc la: 5 și 25 Feb.; 25 Apr.; 5 și 25 Iunie; 25 Aug. 5 și 25 Oct.; și 27 Dec. a fiecărui an. Cu ocazia tragerii din DECEMBRIE se sortează câștigul cel mare de pe lume de:

1,000,000 Coroane.

Lozurile acestea nu-și perd valoarea ca lozurile loteriei de stat, ci joacă în continuu până la finea tragerilor tuturor, astfel că un loz în caz de noroc, se poate trage și de mai multe ori. Cel puțin odată însă trebuie se tragă cu câștig fiecare loz.

După primirea ratei prime imediat estradăm cumpărătorului Lista legală de rate, care conține Seria, Numărul și Litera lozurilor cumpărate iar după solvirea tuturor ratelor i se vor estrada lozurile originale. Observăm la acest loc, că **deja după achitarea ratei prime dreptul de joc și de câștig este exclusiv al cumpărătorului.** Pentru asignarea ratelor următoarea trimitem cumpărătorilor cecuri postale, cruțând astfel portul.

Vă recomandăm cu toată căldura a cumpăra cel puțin unu sau două din lozurile acestea, căci după terminarea războiului la tot cazul li se va urca prețul repede și nu vom mai fi în stare a le putea vinde sub condițiuni așa de favorabile ca în prezent.

Nu lăsați norocul să vă treacă pe sub nas profitați de ocaziune și întindeți mâna după el căci nu puteți ști din ce tufă sare lepș riele!

Lozurile acestea sunt garantate și din partea visteriei statului ele se primesc cu cauziune ori udde, se pot lombarda (zâlogi), etc. cu un cuvânt sunt cele mai bune lozuri de pe suprafața pământului concentrate fiind în ele toate calitățile necesare și dorite.

Adastând cu plăcere comenzile onorabilor cetitori semnăm cu deosebită stimă

Ustredná banka uc. spol.,
Budapest Váci-körút 31.

Praturile-Seidlitz ale lui MOLL

Veritabile numai dacă fiecare cutiță este provădată cu mare de apărare a lui A. MOLL și cu subscrierea sa.

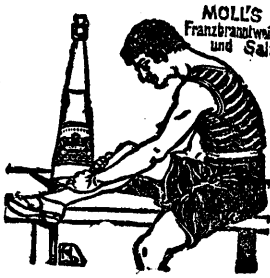
Prin efectul de leucire durabilă al Praturilor-Seidlitz de A. Moll în contra greutăților celor mai oerbicose la stomac și pantece, în contra cărocelor și acriei la stomac, constipației cronice, suferinței de float, congestiunii de sânge, haemorrhoidelor și a celor mai difuzite bôle femeiești a luat acest medicament de casă o răscăndire ce crește meren de mai multe decenii încoace. — Prețul unei cutiți originale sigilate Cor. 2.— Falsificațiile se vor urmări de cale judecătorească.

Franzbranntwein sare și alui Moll.

Varie-ți! numai dacă fiecare este provădată cu marca — scutire și cu plumbul lui A. Moll

Franzbranntwein-ul și sarea este foarte bine cunoscută ca un remediu popular cu deosebire soriei prin trare), slină durerile de gât și reumatism și a altor urmări de reoală.

Prețul unei cutiți originale plumbate cor. 2.—

Săpun de copii a lui Moll.

Cel mai fin săpun de copii și Dame, fabricat după metoda cel mai nou, pentru cultiva varea ațională a pelei, cu deosebire pentru copii și adulți. — Prețul unei buci cor. 1.80

Fie-care bucată de săpun, pentru copii este provădată cu marca de apărare A. Moll.

Trimitere: principală prin Farmacistul A. MOLL Wien, I. Tuchlauben c. și reg. furnizor al curții imperiale.

— Comandă din provincie se efectuează dinlic prin u rșpoșă

La deposite să se ceară anumit preparatele provăzute în iscălitura și marca de apărare a lui A. MOLL.

Deposit în Brașov: Carl Schmidt, farmacist. 29—40

Magazin de pălării, luat în primire.

Am oncarea a aduce la cunoștința On. public, că am luat asupra mi dela moștenitorii după NAGY ISTVÁN

Magazinul de pălării și voi continua afacerea tot sub firma veche.

Rugându-mă de o cercetare numeroasă semnez cu toată stima

Succesorul Nagy István,
Brașov, Șirul inului Nr. 35.

„Gazeta Transilvaniei”,

se pot face ori și când pe mai îndelungat sau lungare.

Administr. „Gazetei Transilvaniei”.

Nr. 1180/913. not. cerc.

Publicațiune.

Primăria comunei Ohăba aduce la cunoștința publică ce se va ținea licitațiunea publică ce se va ținea în cancelaria comunală la 31 aug. a. c. D. a. la 1 oară va da în arândă casa comunală de cărciumă de sub Nr. 24 pe termen de trei ani. începând din 1 Ianuarie 1914 până la 31 Decembrie 1916. împreună cu toate celelalte odăide locuit superedificat și grădina de legume pre lângă condițiunile ce să pot privi oricând la cancelaria comunală. Prețul de strigare; 1200 cor. iar vadium: 10%.

Pacă la începerea licitațiunii să primesc în scris și oferte închise dacă acelea sunt provăzute cu clauzula. că condițiunile de licitare să recunosc și primesc.

Ohăba 1913 August. 1.

George Ursu George Boeriu
not. cerc. primar.

Anunț de licitație.

În 25 și 26 August st. n. 1913 se vor vinde cu licitație obiectele ce au amanetat din 19 Maiu 1912 până inclusive în 20 Iuliu 1912 și anume: sub numărul 6297 1912 până inclusive cu Nr. 10058 1912 al căror termen a expirat și nu s'au rescumpărat.

Licitația va avea loc în localul casei de zăloge, dela 8 oare până la 11 oare a. m. și în cas de lipsă dela 2 până la 4 oare p. m.

Obiectele, cari se vor vinde, sunt Giuvaericale, Clasorice de aur și argint și alte seale de aramă, Ciolei Cășiter, flanelo, haine bărbătești și femeiești, Cisme, Ghete și aitele.

Vânzarea se face în bani gata. Rescumpărarea sau îndoierea amanetelor se poate face numai până cu o zi înainte de licitație.

În ziua vânzării cu licitație nu se permite nici într'un chip a prelungi amanetarea.

Brassó, 2 August 1913.

1-2. Casa de amanetare orșăceleni.

Banca Națională a României.

BILANȚUL GENERAL

ACTIV

Incheiat la 30 Iunie 1913.

PASIV

Cassa { Bilete de bancă	216.294.900		Capital	—	12.000.000
{ Argint	1.298.895.48		Fond de rezervă	—	34.608.682.60
{ Aur	143.885.180.46	361.478.975.94	„ „ amortizare, imobil, mobil, și mașini de impr.	—	5.151.834.06
Soc metalic	190.654.599.91		„ „ pens. și ajutoare al funcționarilor băncii	—	2.641.089.37
Trate considerate ca aur		46.769.419.45	Bilete de bancă în circulațiune	434.688.930	
Portofoliul român și străin — Centrala	104.009.796.95		emise din cari: aflate în casă	216.294.900	650.978.830
„ Sucursale și Agenții	66.368.919.02	170.378.715.97	Conturi curente și recipise la vedere	—	10.977.569.49
Imprumutul Statului (fără dobândă)		12.802.059.40	Reescomptul semestrului viitor	—	1.698.854.50
Imprum. pe efecte publ. {Centrala 19.912.300.—			Efecte și alte valori de restituit	—	263.736.807.10
{Suc. și agt. 9.492.700.—	29.405.000		Conturi diverse	—	18.370.430.24
Imprumuturi pe efecte publice în cont curent	25.595.984.21	55.000.984.21	Profit și pierdere	—	3.646.905.74
Efectele capitalului social		11.971.544			
„ fondului de rezervă	—	17.199.377.68			
„ „ amortizare, imobiliare, mobilier și mașini de imprimerie	—	4.116.781.08			
Efectele fond. de pens. și ajut. al funcț. băncii	—	2.604.048.07			
Imobile	—	6.447.449.79			
Mobilier și mașini de imprimerie	—	387.980.89			
Dobânzi datorate la imprumut. pe efecte publ.	—	333.400.60			
Efecte și alte valori în păstrare	—	114.636.552			
„ în gaj și în păstrare provizorie	—	149.100.255.10			
Conturi curente	—	42.187.010.94			
„ de valori	—	5.555.242.69			
„ diverse	—	2.341.203.80			
		1.003.811.001.11			1.003.811.001.11

Governator, Ant. Carp.

Director, Cornelius Cioreanu.

DEBIT

PROFIT ȘI PIERDERE încheiat la 30 Iunie 1913.

CREDIT

Salariile personalului de administrație	762.499.47		Soldul precedent	—	1.251.88
„ „ „ imprimerie	64.724.20		Dobânzile beneficii diverse	4.561.036.09	
Cheltuieli de admin. {Centrala 1.412.916.27			Trate și remize și diverse operațiuni cu streinătatea	1.532.442.53	
{impozite către Stat. {Suc. și Ag. 154.723.12	1.567.649.89		Venitul efectelor publice	286.282.50	6.379.760.92
Cheltuieli de imprimerie	44.886.85				
Fondul amortizării imobilelor	50.000				
„ „ mobilierul și mașini de impr.	15.000				
Luminat și încălzit	62.938.04				
Drepturi de prezență	20.450				
Material pentru fabricarea biletelor	136.024.80				
„ „ „ imprimerie	10.136.80	2.734.109.05			
Sold beneficiu net	—	3.646.905.75			
		6.381.012.80			6.381.012.80

Governator, Ant. Carp.

Director, Cornelius Cioreanu.

Fabricatul clasei prime!

Pentru sezonul de primăvară și vară recomandăm produsele noastre renumite ca cele mai bune și anume:

- Stofe de haine pentru domni Cheviot și Kangara.
- Stofe de costume pentru dame unicolor și desen.
- Stofe Double pentru paltoane, Ulster și mantole de dame
- Velours și Ploverstons pentru paltoane de eamă și paltoane de eamă și paltoane
- Cheviot și Kangara neagra pentru costume salon, iras și smoking.
- Stofe Loden impermeabile pentru sport și costume de vână
- Stofe de uniforme pentru locotenent și voluntari
- Pledari pentru voiaj, cerșă pentru voiaj, șșari, cal, covoare, etc. etc
- Fabrici de postav, mărfuri de modă și tricotați.

WILHELMSCHERG & Cie
21-50 post de vânzare!

Fabricare clasei prime!

Nou! **Nou!**

Kitt universal

Emaille-Salvator
de 1000-ori prebat.

Cel mai buu preparat de a repara emailu ars al vaselor de tînichie, tuc, cimentează durabil obiecte de sticlă, marmoră, porcelan și falanșă. (Asemenea care sunt cu metalul a. Lampe de petrol Emaille Salvator este scutit de foc și apă.

Indispensabil la economii de casă

Prețul per pachet 40 g.

Depozit general pentru Ungaria

E. Weisskirchner
Cernat.

Se capătă la prăvălii de băcăni și mărțișuguri dela orașe și case. În Brașov se capătă la: Drogeria Jul. Tdutsch, Droq. Lang & Tholl. Droq. med. G. H. Neustädter. Revanzătorilor rabat.